

Priča o jednoj (autobiografskoj) knjizi

Sedam tajni uspjeha

U njegovoj kancelariji stoji ova rečenica od Churchilla: Stav je sitnica koja čini ogromnu razliku. Čovjek osjeti odmah, kad s nekim razgovara, da li je optimista ili je pesimista. Da li je pozitivna ličnost, da li je neko ko vjeruje u sebe. Kenan Crnkčić je optimista koji svoj uspjeh želi podijeliti s drugima: zato je napravio vodič za uspješne

Piše: **Vilidana Selimbegović**

Tamo gdje najviše pisaca i autora ispisuju posvetu, Kenan Crnkčić je zaljepio *knjižno* ogledalo i napisao: Ovdje vidite osobu koja je odgovorna za vaš uspjeh! Ruku na srce, njegovu je knjiga prilično atraktivna za ovaj naš domaći prostor: sve što je želio da kaže, stalo je na stotinjak stranica, a ni perizonieri se ne trebaju brinuti - slova su dovoljno velika da se čita bez imalo napora. Neko će reći da je Sedam tajni uspjeha, zamisljeni i ispisani kao jednostavan i praktičan vodič za uspjeh, pretenciozno nazvati knjigom, no s obzirom na to da je riječ o literaturi koja je već decenijama vodeća u zapadnom, a naročito američkom svijetu knjiga, valja nam je tako zvati. Tim prije što se testirala na publiku skoro jednoglasno izjašnjava da je u pitanju uistinu važna knjižica (ipak ćemo joj tepati).

Što se autora tiče, ne gaj ambicije da se upiše u leksikon književnika, no kao neko ko je objavio jednu međunarodnu monografiju, jednu univerzitetSKU knjigu, popriličan broj stručnih i naučnih radova te da ima reference koje se u ozbiljnom svijetu opisuju kao respektabilna kartjera, nije isključeno da će u nekom svom američkom snu promijeniti profesiju. U ovoj koju ima, naznačio je značajan broj uspjeha i nagrada, među kojima valja istaći prošlogodišnju specijalnu nagradu za poseban doprinos nauci koju mu je dodijeljena u Oxfordu (Velika Britanija), gdje je sjedište Sokratovog komiteta, a tu su i laskava menadžerska priznanja, od kojih valja izdvojiti izbor za menadžera decenije za Jugoslaviju i Evropu.

Sretan rođendan

Dr. Crnkčić je vlasnik akreditovane MBA titule stečene na University of Delaware, specijalističke studije uspješno je okončao na Harvard Business School (Sjedinjene Američke Države), s nepunih 26 godina postao je generalni direktor Prizme koja je pod njegovim vodstvom od sedam godina dogurala do epiteta najbolje kompanije u Evropi i jedne od 50 najboljih u svijetu, pa ipak je danas - po vlastitom izboru - predavač na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu, što mu ne smeta da saučestvuje u raznim upravnim, savjetodavnim i stručnim odborima: trenutno je predsjednik Evropskog komiteta za poduzetništvo. Iako mu je u životu iznimno bitan broj sedam, sretno je oženjen jednom ženom i imaju jedno dijete.

A sad ćemo krenuti ispočetka, da bismo shvatili otkud mu pravo, želja i ambicija da razotkriva tajne us-

pjeha. I još ih dijeli poput kuhinjskih recepata. Rođen je 7. augusta 1977. godine i stoga mu valja (malo unaprijed) čestitati 37. rođendan i priznati da već naredne sedmice, kada bude rezimirao svojih prethodnih 36 godina, ima dovoljno razloga da pogleda u ogledalo svoje knjige i suočiti se sa likom odgovornim za njegov uspjeh. S obzirom na sve pobrojano, a toga ima znatno više, čini se da je ovaj rođendanski poklon koji je upriličio svojom knjigom autobiografskog karaktera. Što će reći da tajne uspjeha valja dobro proučiti, ali i primijeniti. Dali su rezultate.

Zato ćemo se pozabaviti i Kenanovom životnom pričom koja počinje u Zenici u kojoj je rođen, odrastao, gdje je završio osnovnu i srednju školu i koja je grad kojem se uvijek rado vraća. Roditelji su mu bili profesori, a on prvo dijete pa je, kaže, rastao u fiskulturnoj sali jer je otac predavao fizičko, a majka, profesorica engleskog, na vrijeme ga okrenula stranih jezicima. Treba li napominjati da i danas najbolje govori maternji i engleski?

Otac je u meni razvijao taj sportski, takmičarski, natjecateljski duh. Kao mali sam igrao sa srednjoškolicima i morao se dokazati da me prične u tim, makar kao rezervu, kaže Kenan koji na pitanje kojim se sportom bavio, odgovara protupitanjem: "Kako kojim? Pa svim, tata je bio profesor fizičkog."

Kasnije se, kazat će, nešto više posvetio karateu, ali je ostao odan sportu i sportistima, bez obzira na opredjeljenje. No, njegova majka nije odustajala od vlastitog pečata odgoju djeteta pa je forsirala muzičku školu, što u Kenanovom susjedstvu nije bilo prihvaćeno s naročito velikim oduševljenjem. Bija su reagi-

rala s podozrenjem, pa je stalno bio na nekim ispitima. A i njemu su časovi trajali puno duže od utakmica. Došla li se tome strašna dosada na solfeđu, nije čudo što se činilo da nema baš razumijevanja ni za Bacha ni za Beethovena...

- Ali, eto, išao sam. I onda je bio neki Siniša, na putovanju u Zenicu, inače iz Beograda, sa Muzičke akademije. Mlad umjetnik. Ja sam ulazio u tu učionicu sa silnom dosadom i nešto pjevao, ne mogu se sjetiti, možda nešto od Prljavog kazalište ili Crvena jabuka. On kaže: Pusti sad te note, to odsviraj. Kako ću kad nemam note? Kaže, po sluhu, znaš

ISPRAVAN STAV
"Mi ne učimo kako se postaje uspješan. Učimo masu drugi stvari, a nekako smo potisnuli principe koji su oduvijek bili prisutni, a koji su važni: jedna od mojih tajni je - zauzmi ispravan stav. Možda je to nešto što je najpotrebnije mladim ljudima Bosne i Hercegovine, ali i društvu. Strašno smo negativno nastrojeni"

akorde... Tap, tap, tap i mi skinemo dvije-tri pjesme. Ja sam imao klavir u kući i nikad mu nisam prilazio. Tada sam počeo svirati sve na njemu - od zabavnih, narodnih, do sevdalinki i džez. I tad sam shvatio šta znači pristup, koliko edukator može promijeniti odnos prema onome što se uč.

Od jedne dosadne muzičke škole klavir je postao i ostao moja ljubav i danas, kaže Kenan.

U osmom razredu osnovne škole, zato što je Zenica bila pobratimljen grad sa Geizkrage-
 nom, ori-

menija, Azerbejdžan... priča Kenan.

Uza sve to, paralelno je učio. Uskoro je postao v.d. direktor u Sarajevu, jer se pojavio veliki problem pa je trebalo počistiti stanje u firmi, otpustiti ljude... Probleme je riješio, u međuvremenu (konačno) i napredovao, izvršio fakultet, dobio veću plaću nakon godina najniže... Pozovu ga u Prizmu. Imao je nepunih 26 godina.

Govorio sam dobro engleski i njemački. Prizma je imala sjedište u Mostaru, bila orijentirana na Hercegovinu, jedna od najmanjih u to vrijeme. Medutim, meni je to bio izazov. Otišao sam da živim u Mostar i ostao dvije godine bez ikakve garancije da ćemo preći u Sarajevo. Vodio sam Prizmu sedam godina i kada sam predao dužnost, bila je po svim kriterijima najveća i najbolja. U međuvremenu sam upisao magistarski program, koji je bio osnovan od američke Vlade pa su me oni pomagali, taj dupli MBI i naš Ekonomski fakultet u Sarajevu. I doktorirao sam, sve radeći. Nakon sedam godina uradio sam nešto što je poprilično neuobičajeno u našoj zemlji. Sam sam odstupio s pozicije i prešao u Upravni odbor. Naprosto sam osjetio da sam ispunio neku svoju misiju. Nisam više imao nikakvog izazova. Ljudi koji su bili moji zamjenici sedam godina, bili su kompetentni da rade, a lako su se malo bojali u startu, evo već dvije godine funkcionišu veoma dobro, čime se ponosim, priča.

Bila je to dobra procjena. Na Ekonomskom fakultetu predaje ono što je radio cijeli život: mala i srednja preduzeća i preduzetništvo.

- Čini mi se da sam došao u onu životnu fazu kad čovjek sam sebi postavlja pitanje šta sad. Imam porodicu, sina od četiri godine, dobio sam sve nagrade koje sam mogao dobiti - ličnost godine, menadžer godine, objavio sam na Fakultetu univerzitetSKU knjigu, ali oduvijek su me vodile baš knjige ovakvog tipa, kaže Kenan.

Priznaje, pročitao ih je bezbroj - kako napraviti karijeru, kako savladati depresiju, kako ostati mlad i lijep, kako preživjeti, kako zaraditi prvi milion, kako kuću napraviti, kako... Uvjeren je da su to dobri vodiči, da imaju svoju svrhu i da su korisne.

- Ja sam u knjizi napisao nešto što je na mom blogu izazvalo brojne reakcije. Uvjeren sam, naime, da je za uspjeh u životu jedna od najvažnijih odluka izabrati pravog šefa. I sad ljudi kažu: kako izabrati pravog šefa? Kod nas ljudi ne gledaju da kuda rade, približe se onome od koga mogu puno naučiti. Možda ta titula neće u startu biti velika, ali će krajnji rezultat koji možete dobiti učeti

menija, Azerbejdžan... priča Kenan.

Uza sve to, paralelno je učio. Uskoro je postao v.d. direktor u Sarajevu, jer se pojavio veliki problem pa je trebalo počistiti stanje u firmi, otpustiti ljude... Probleme je riješio, u međuvremenu (konačno) i napredovao, izvršio fakultet, dobio veću plaću nakon godina najniže... Pozovu ga u Prizmu. Imao je nepunih 26 godina.

Govorio sam dobro engleski i njemački. Prizma je imala sjedište u Mostaru, bila orijentirana na Hercegovinu, jedna od najmanjih u to vrijeme. Medutim, meni je to bio izazov. Otišao sam da živim u Mostar i ostao dvije godine bez ikakve garancije da ćemo preći u Sarajevo. Vodio sam Prizmu sedam godina i kada sam predao dužnost, bila je po svim kriterijima najveća i najbolja. U međuvremenu sam upisao magistarski program, koji je bio osnovan od američke Vlade pa su me oni pomagali, taj dupli MBI i naš Ekonomski fakultet u Sarajevu. I doktorirao sam, sve radeći. Nakon sedam godina uradio sam nešto što je poprilično neuobičajeno u našoj zemlji. Sam sam odstupio s pozicije i prešao u Upravni odbor. Naprosto sam osjetio da sam ispunio neku svoju misiju. Nisam više imao nikakvog izazova. Ljudi koji su bili moji zamjenici sedam godina, bili su kompetentni da rade, a lako su se malo bojali u startu, evo već dvije godine funkcionišu veoma dobro, čime se ponosim, priča.

Bila je to dobra procjena. Na Ekonomskom fakultetu predaje ono što je radio cijeli život: mala i srednja preduzeća i preduzetništvo.

- Čini mi se da sam došao u onu životnu fazu kad čovjek sam sebi postavlja pitanje šta sad. Imam porodicu, sina od četiri godine, dobio sam sve nagrade koje sam mogao dobiti - ličnost godine, menadžer godine, objavio sam na Fakultetu univerzitetSKU knjigu, ali oduvijek su me vodile baš knjige ovakvog tipa, kaže Kenan.

Priznaje, pročitao ih je bezbroj - kako napraviti karijeru, kako savladati depresiju, kako ostati mlad i lijep, kako preživjeti, kako zaraditi prvi milion, kako kuću napraviti, kako... Uvjeren je da su to dobri vodiči, da imaju svoju svrhu i da su korisne.

i gledajući kako radi neko ko je godinama u svom poslu, veoma velik. Vežan sam za broj sedam i dosta mi je u simboličnom smislu bitan. Zato je to sedam tajni. A imam osjećaj da se naš čovjek boji knjige i zato je ona mala, zato je jednostavno napisana, objašnjava Kenan.

I ne krije da je ponosan. Svakog njegovoj otkrivenoj tajni posvećene su cijele knjige. On je pokušao da to sažme na najkraći prostor i svako poglavlje počeo s jednom malom pričom. Recimo, u dijelu u kojem se bavio povezivanjem s ljudima, toplu je

služe većina autora, daleko najvažniji razlog uspjeha ili neuspjeha, objašnjava Kenan.

U knjizi priča o stavu je ilustrirana detaljem o Sokratu, koga je jedan mladić pratio godinama da mu otkrije tajnu uspjeha. A Sokrat je testirao njegovu upornost i odlučnost, pa ga je u jednom momentu pitao želi li zaista da sazna tajnu uspjeha. Kada je ovaj odgovorio potvrdno, Sokrat ga je poveo u duboko more. Kao snažan čovjek bez ikakve najave gurmuo je mladića u vodu. I držao ga pod vodom.

SEDAM GODINA PRIZME "S nepunih 26 godina postao je generalni direktor Prizme koja je pod njegovim vodstvom od sedam godina dogurala do epiteta najbolje kompanije u Evropi i jedne od 50 najboljih u svijetu, pa ipak je danas - po vlastitom izboru - predavač na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu, što mu ne smeta da saučestvuje u raznim upravnim, savjetodavnim i stručnim odborima: trenutno je predsjednik Evropskog komiteta za poduzetništvo"

preporučio druženje s novinarima, jer imaju puno kontakata.

Zapravo, ja otkrijem tajnu, pa onda objašnjavam zašto je važna. Možda će neko reći - to smo svi znali, ali radi se o tome da govorim o stvarima koje su potisnute, koje ne učimo u školama i na fakultetima. Mi ne učimo kako se postaje uspješan. Učimo masu drugih stvari, a nekako smo potisnuli principe koji su oduvijek bili prisutni, a koji su važni: jedna od mojih tajni je - zauzmi ispravan stav. Možda je to nešto što je najpotrebnije mladim ljudima Bosne i Hercegovine, ali i društvu. Strašno smo negativno nastrojeni, po svakom pitanju. Informatičari imaju jednu izreku: ako smeće ulazi unutra, smeće mora izaći vani. Mi stalno i iznova pričamo loše o nekome, nedovoljno afirmišemo pozitivne primjere. Jeste kod nas situacija teška, ali nije nigdje u svijetu idealna. Možda je najveća privilegija koju sam imao u ovom mom poslu, to što mi je Bog dao mogućnost da proputujem cijeli svijet. I svugdje je čovjeku teško. I svugdje ima ljudi koji su uspješni i onih koji to nisu. Baš zato smatram da je stav, a oko toga se

Mladić se polako počeo otimati, ali tek kad je shvatio da je vrag odnio šaku, počeo se žestoko boriti za vazduh. Kada ga je Sokrat konačno pustio, upitao ga je šta je najviše želio dok je bio pod vodom. Vazduh. Koliko, pitao je Sokrat. Kao što nikad u životu nisam želio ništa drugo, odgovorio je. Kada budeš toliko želio uspjeh, sigurno ćeš ga dobiti, ponučio ga je Sokrat.

Reality ideja

- Ne znam nikoga ko ne želi uspjeh u životu. Iz nekog razloga ljudi vole uspjeh, ali pogotovo kod nas - ne vole uspješne ljude. Ne znam zašto je tako. Svi ponavljamo kao floskulu da se ovdje, sve osim uspjeha, oprišta. To je zaista užas. To postaje jako kulture, da ne kažem nekulture. Zašto bi neko bio ljubomoran na nečiji uspjeh? Meni je zaista drago kad ljudi postizu rezultate. Ali znate kako kaže Martin Luther: Na jednog koji želi upaliti svijeću, ruči će se hiljadu onih koji je žele ugasi. Možda je kod nas sto hiljada. Možda je zapravo stvarna američka tajna što slave uspjeh, što su ponosni na uspješne ljude, razmišlja Kenan naglas.

"Svi čekaju da pjevaju, budu zvijezde, idu na farmu da muzu krave, svadaju se. Preduzetništvo je kičma i krvotok razvoja svake razvijene ekonomije"